

Opinnäytetyö (AMK)

Liiketoiminnan Logistiikka

2023

Jimmy Itkonen

Alustoimitus Vientiselvityksien Prosessikuvaus

– Uutta toiminnanohjausjärjestelmää varten

Opinnäytetyö (AMK) | Tiivistelmä

Turun Ammattikorkeakoulu

Liiketoiminnan Logistiikka

2023 | 34 sivua

Jimmy Itkonen

Alustoimitus Vientiselvityksien Prosessikuvaus

- Uutta toiminnanohjausjärjestelmää varten

Opinnäytetyö on tehty toimeksiantona Auramarine Oy:lle (myöhemmin Auramarine), sen tavoitteena on luoda kuvaus toimeksiantajan käyttämästä vientiselvitysprosessista sekä vientiselvityksien aiheuttamasta manuaalisesta työstä. Vientiselvitykset, joita työssä käsitellään ovat toimeksiantajan varaosalähetyksiä. Opinnäytetyössä käsitellään alustoimituksiin kuuluvia ominaisuuksia, kuten tullausta sekä verotusta.

Osana opinnäytetyötä on myös teemahaastattelun laatiminen. Tiedustelun tavoitteena on avata alustoimitus-prosessia myös hieman huolitsijoiden näkökulmasta. Kuitenkin teemahaastattelun perimmäisin tarkoitus on kartoittaa huolitsijoiden käyttämiä ohjelmia sekä tapoja vientiselvityksien tekemiseen, jotta toimeksiantaja pystyisi valitsemaan tulevaisuudessa ohjelman, joka toimii parhaiten eri sidosryhmien kanssa.

Opinnäytetyön sisältö koostuu teoreettisesta osuudesta, jossa on kerrottu opinnäytetyöhön liittyviä keskeisiä aiheita, luotettavia lähteitä käyttäen. Jonka jälkeen opinnäytetyössä käsitellään toimeksiantajan tämänhetkistä prosessia, prosessikaavion avulla. Lopuksi on esitetty vaihtoehtoisia tapoja, joiden avulla toimeksiantaja pystyisi tulevaisuudessa automatisoimaan vientiselvityksistä aiheutuvaa manuaalista työtä.

Asiasanat:

Alustoimitusmenettely, Vientikauppa, Arvonlisävero, Tullaus

Bachelor's Thesis | Abstract

Turku University of Applied Sciences

Bachelor of Business Administration, Business Logistics

2023 | 34 pages

Jimmy Itkonen

Process description about export declarations of ship's spares deliveries

The thesis has been commissioned by Auramarine Oy (later Auramarine) to create a description of the export clearance process used by Auramarine and the manual work involved. The export declarations covered in the thesis are spare parts shipments from Auramarine. The thesis covers features of shipments, such as customs clearance and taxation.

The thesis also includes the preparation of a thematic interview. The aim of the inquiry is to illuminate the ship supply process also a little from the perspective of freight forwarders. However, the ultimate purpose of the thematic interview is to identify the programs used by freight forwarders and the ways in which they conduct export declarations, so that in the future Auramarine can choose the program that works best with the different stakeholders.

The content of the thesis consists of a theoretical part, which describes the main topics related to the thesis, using reliable sources. The thesis then discusses the current process of the client, with the help of a process diagram. Finally, it presents alternative ways in which Auramarine could reduce the manual work involved in export clearances in the future.

Keywords:

Export Clearance, Ship's Spares in Transit, Customs Process, Export trade

Sisältö

Käytetyt lyhenteet tai sanasto	6
1 Johdanto	7
2 Yhteisö- ja vientikauppa	9
2.1 Euroopan unioni	9
2.2 Yhteisömyynti	9
2.2.1 Arvonlisävero	10
2.2.2 Arvonlisäverotunnus	10
2.2.3 Intrastat	11
2.3 Vientikauppa	11
2.3.1 Vientiselvitys	12
2.3.2 Vienti-ilmoittaminen	13
2.3.3 EAD	13
2.3.4 Tullinimikkeet	14
2.3.5 Vientiasiakirjat	14
2.3.6 Toimituslausekkeet	15
3 Alustoimitukset yleisesti	17
3.1 Poistumisvahvistus	19
4 Auramarinen alustoimitusprosessi	20
4.1 Alustoimitus vientiselvitysprosessi	20
4.2 Järjestelmät	24
5 Huolitsijoiden näkemykset viennistä	26
5.1 X-WK Logistics Oy	26
5.2 FedEx	27
5.3 DHL International GmbH	28
6 Kehitysideat	29
7 Yhteenveto	30

Lähteet

31

Liitteet

Liite 1. Kysymyksiä huolitsijoille.

Kaavat

Kaava 1. Alustoimitus prosessikaavio.

25

Käytetyt lyhenteet tai sanasto

CN-Nimikkeet	8-numeroinen nimikkeistö.
EAD	Viennin saateasiakirja.
EU	Euroopan unioni.
HS-Nimikkeet	6-numeroinen nimikkeistö.
M/T	Motor Tanker - nimitys, jota käytetään yleisesti tankkerialuksista.
M/V	Motor / Merchant Vessel - nimitys, jota käytetään yleisesti kuvaamaan alusta.
Metatieto	Yksilöivää tai kuvailevaa tietoa kohteesta.
M-Files	Toimeksiantajan käytössä oleva tiedonhallintaohjelmisto.
MRN	Viennin yksilöinti tunniste.
Powered	Toimeksiantajan käytössä oleva toiminnanohjausjärjestelmä.
TARIC	10-numeroinen nimikkeistö.
Vientikauppa	EU-alueiden ulkopuolelle käyty kauppa.

1 Johdanto

Tarve opinnäytetyölle syntyi ajatuksesta vähentää manuaalisen työn määrää päivittäisessä työskentelyssä. Toimeksiantajan opinnäytetyön tekohetkellä olevat järjestelmät eivät anna mahdollisuutta luoda yksinkertaista alustaa, jonka avulla alustoimituksiin liittyvien vientiselvityksien tietoja sekä dokumentteja voitaisiin automaattisesti vastaanottaa sekä arkistoida. Tutkimus on tehty tulevaisuuden toiminnanohjausjärjestelmä muutosta varten, tutkimuksen avulla on helppo osoittaa tarpeet sekä vaatimukset tulevalle toiminnanohjausjärjestelmälle.

Opinnäytetyön toimeksiantajana toimii Auramarine. Auramarine on suomalainen osakeyhtiö, jonka pääasiallisena toimialana ovat polttoainejärjestelmät aluksille, voimalaitoksille sekä tuotantolaitoksille. Toimintaa Auramarine harjoittaa Suomessa sekä Kiinassa. Pääasiallinen tuotanto tapahtuu Auramarinen tytäryhtiön Auramarine Asian toimesta Kiinassa. Auramarine tarjoaa tuotteitaan ja palveluitaan tarjotakseen laadukkaan käyttökokemuksen koko elinkaaren ajaksi.

Opinnäytetyössä on ensimmäiseksi käsitelty teoriaa, joka on keskittynyt opinnäytetyön aiheeseen oleellisesti liittyviin teemoihin, kuten yhteisö- ja ulkomaankauppaan sekä tullaukseen. Teoriaosuuden jälkeen opinnäytetyössä on perehdytty toimeksiantajan omaan prosessiin, joka on käytössä alustoimituksien laatimiseen. Prosessia on havainnollistettu prosessikaavion avulla. Vaatimukset uutta toiminnanohjausjärjestelmää varten on kuvattu sekä havainnollistettu näissä kappaleissa. Viimeisessä osiossa on luotu kysely Auramarinen käyttämille huolitsijoille, liittyen vientiselvityksien laatimiseen sekä hallinnointiin.

Työssä käytetty materiaali on pyritty ottamaan mahdollisimman ajankohtaisista lähteistä. Erityisesti vientiselvityksiin sekä ulkomaankauppaan liittyvissä asioissa, Tulli toimii luotettavimpana lähteenä. Tästä syystä opinnäytetyössä on hyödynnetty laajalti Tullin verkkosivuja.

Tutkimusmenetelmiä opinnäytetyössä on käytetty kahta erilaista. Alkuosa opinnäytetyöstä pohjautuu laadulliseen tutkimusmenetelmään sekä loppuosa teemahaastatteluun. Teemahaastattelu pohjautuu ennalta valmisteltuihin kysymyksiin, jotka liittyvät alustoimiuksien kannalta keskeisiin aiheisiin sekä vientiin yleisesti. Teemahaastatteluun annetut kysymykset toimivat haastattelua ohjaavina, jonka takia suoria vastauksia annettuihin kysymyksiin ei ole.

Laadullisella tutkimusmenetelmällä pyritään tarkastelemaan tutkimuksen kohdetta siihen kuuluvien henkilöiden näkökulmista. Kyseisessä tutkimuksessa tutkimukseen liittyvä henkilöstö koostuu Auramarinen logistiikkaosastosta sekä huolitsijayrityksistä. Menetelmällä yleisesti viitataan erilaisiin tapoihin hankkia aineistoa sekä materiaalia tutkimusta varten. Tilanteessa, jossa tutkija on paneutunut aiheeseen syvästi pitkällä aikavälillä, ovat hänen kykynsä entistä paremmat tekemään tulkintoja aiheesta. (Juuti & Puusa 2020, Johdanto.) Opinnäytetyön kirjoitushetkellä tekijällä on noin vuoden työkokemus aiheeseen liittyen.

Teemahaastattelu on tutkimushaastattelutapa, joka on erittäin yleinen tapa kerätä laadullista aineistoa. Teemahaastattelun lähtökohtana on tutkimusongelma. Tutkimusongelma määrittelee tutkimusasetelman, jonka avulla ongelma ratkaistaisiin parhaiten. Haastattelu toimii eräänlaisena keskusteluna, jossa tutkimuksen tekijä pyrkii haastateltavilta keräämään mahdollisimman paljon laadullista aineistoa. (Valli 2018.)

2 Yhteisö- ja vientikauppa

Kappaleessa on käsitelty EU:n sisäistä kauppaa sekä vientikauppaa, eli EU:n ulkopuolelle käytävää kauppaa. Molempien kaupankäynti muotojen ominaisuuksia ja vaatimuksia, niin verotuksellisen kuin tullaamisen näkökulmasta. Alustoimituksien kannalta on tärkeää ymmärtää molemmat kaupankäynnin muodot.

2.1 Euroopan unioni

Euroopan unioni on taloudellinen sekä poliittinen liittouma sen jäsenmaiden välillä. Siihen voivat kuulua kaikki Euroopan maat, jotka kykenevät täyttämään asetetut kriteerit. Euroopan unioniin kuuluu tällä hetkellä 27 eri valtiota. (Eduskunta 2023.) Poikkeuksia arvonlisäveroalueella kuitenkin on, esimerkiksi Espanjalle kuuluvat alueet Melilla, Ceuta sekä Kanariansaaret eivät toimi osana veroaluetta. Suomelle kuuluva Ahvenanmaa ei myöskään toimi osana veroaluetta. (Nyrhinen, ym., 2019, 527.)

Euroopan unionin jäsenvaltiot ovat vuonna 1987 sopineet yhteisöllisyyden tiivistämisestä, takaamalla tavaroiden sekä ihmisten vapaan liikkumisen jäsenvaltioiden välillä. Tämä toteutettiin vuonna 1993 poistamalla jäsenvaltioiden väliset tullimuodollisuudet, jonka vuoksi nykypäivänä tavaran viejän ei tarvitse laatia vientitullausta eikä tuojan tuontitullausta jäsenmaiden välisestä kaupasta. Kuitenkin arvonlisäverotulot kuuluvat jäsenvaltiolle, jossa tavarat otetaan käyttöön. (Nyrhinen, ym., 2019, 524.)

2.2 Yhteisömyynti

Yhteisömyynti eli EU-maiden välinen kauppa tarkoittaa yksinkertaisuudessaan kaupankäyntiä kahden arvonlisäverovelvollisen yrityksen välillä. Kaupankäynti tämän kaltaisessa tilanteessa on yleensä verotonta. Edellytyksenä tämänkaltaiselle verottomalle kaupalle ovat esimerkiksi tavaran kuljettaminen

Suomesta johonkin toiseen EU-maahan, tavarán ostaja on arvonlisärekisterissä jossain toisessa EU-maassa kuin Suomessa tai kaupankäynnin vähintään toisesta osapuolesta omistaa voimassa olevan ALV-numeron. Ellei verottoman myynnin vaatimukset täyty, täytyy myyjän ilmoittaa sekä maksaa tuotteisiin kuuluva vero normaalisti. (Vero 2020 b.)

2.2.1 Arvonlisävero

Arvonlisävero tarkoittaa kulutusveroa, jota maksetaan lähes jokaisesta tavarasta sekä palvelusta, se on tarkoitettu lopullisen kuluttajan maksettavaksi. Lopullisella kuluttajalla on tarkoitettu pääasiassa yksityishenkilöitä sekä kotitalouksia. Kuitenkin lopullisia kuluttajia voivat olla myös yritykset, jotka harjoittavat verovähennykseen oikeuttamatonta toimintaa, kuten terveys- tai rahoitusala. (Sirpomaa. P., Tannilla P, 2014,19.)

Yrityksen myydessä tuotetta tai palvelua, lisätään myyntihintaan arvonlisävero. Yrityksen aloittaessa toimintansa, tulee heidän rekisteröityä arvonlisäverovelvolliseksi, mikä tarkoittaa, että yrityksen vastuulla on maksaa sekä ilmoittaa veronsa Verohallinnolle. Arvonlisäverovelvollisuus päättyy vasta siinä tilanteessa, kun yritys päättää toimintansa. (Vero 2020 c.)

2.2.2 Arvonlisäverotunnus

Verottomassa yhteisömyynnissä tuotteiden myyjän tulee ilmoittaa ostajan ALV-tunnus kauppalaskussa. Kauppalaskussa tulee myös tuoda ilmi myyjän ALV-tunnus. Suomessa ALV-tunnus muodostetaan y-tunnuksen pohjalta. Y-tunnuksen eteen lisätään etuliite FI. Myyjän tulee ilmoittaa ostajan ALV-tunnus kauppalaskulla maa kohtaisella tunnuksella kuten SE (Ruotsi) tai LV (Latvia). Myyjän vastuulla on myös tarkistaa ilmoitetun ALV-tunnuksen voimassaolo sekä oikeellisuus. Tunnuksen tietoja voi hakea EU:n komission verkkosivuilta. (Nyrhinen, ym., 2019, 527–528.)

2.2.3 Intrastat

Yhteisökaupan käynnistä kerätään tilastotietoja Intrastat-järjestelmän avulla. Tuojiin sekä viejiin tulee ilmoittaa vaaditut tilastotiedot kuukausi tasolla Tullille. Tulli muodostaa saatujen tietojen avulla koko Suomen ulkomaakauppatilaston, nämä tilastot toimitetaan myös kuukausittain Eurostatille eli EU:n tilastotoimistolle. Kaikki annetut tiedot luokitellaan luottamuksellisiksi sekä salaisiksi, niitä hyödynnetään vain pääasiallisesti ulkomaakauppatilastojen laadintaan. (Tulli 2023 a.)

Yrityksen Intrastat ilmoitusvelvollisuus astuu voimaan, kun kyseisen yrityksen kaupankäynnin arvo ylittää kynnyksarvorajan. Kynnyksarvona vuonna 2023 pidettiin 800 000 €, niin tuonnissa kuin viennissä. (Tulli 2023 b.)

Ensisijaisesti ilmoituksen antamisesta on vastuussa se osapuoli, joka on sopimuksen tehnyt. Esimerkiksi, jos Suomesta yritys A myy tuotteita yritykselle B Virossa, antaa yritys A Intrastat-ilmoituksen. Tilastotietojen jättöpäivät ovat erikseen annettu Tullin verkkosivuilla, mutta pääasiallisesti aikaa on tulevan kuukauden 10. työpäivään mennessä. Tietojen ilmoittamatta jättäminen edellyttää sanktioita kohdeyritykselle. Suomessa Intrastat-ilmoituksen laiminlyönnistä sanktiona on virhemaksu. Virhemaksu määritellään erikseen jokaiselta kuukaudelta. Sanktioista on säädetty tullilaisissa (304/2016) 96 § 1. momentin 3 kohta. (Tulli 2023 c.)

2.3 Vientikauppa

Vientikaupalla tarkoitetaan EU-alueiden ulkopuolelle käytyä kauppaa. Mikäli kaupan osapuolina toimivat kaksi EU-maata, vientikaupan säännöksiä ei tällöin sovelleta, vaan siitä voidaan puhua ulkomaakauppana. EU-alueelta tapahtuva vientikauppa on säädetty verottomaksi, vientikauppaan sovellettavia säännöksiä ei sovelleta, mikäli kaupankäynnin kohteena ovat palvelut. Palveluiden tarjoamisesta verot voidaan maksaa toiseen EU-maahan tai mahdollisesti EU:n ulkopuolella sijaitsevaan valtioon. (Vero 2023 a.)

Kolmansien maiden viennissä, myyjän sekä ostajan on tärkeää tuntea myyntimaata koskevat säädökset sekä vaatimukset. Säännöt eroavat toisistaan kauppatavaran ollessa tavara tai palvelu. (Kauppakamari 2023 b.)

Myyjän on suositeltavaa ilmoittaa kauppalaskulla kaupan verottomuudesta. Merkkinä verottomasta kaupasta voi toimia lauseke laskulla, esimerkiksi ”ALV - 0 % Export of goods”. Perusteluita verottomuudesta laskulla ei tarvitse ilmoittaa. Tavaranti vieni lähtömaassa on veroton, mutta määränpäämaa tulee perimään veron kauppatavarasta maahantuonnin perusteella. Samanlaista periaatetta sovelletaan, jos tavara tuodaan EU:n ulkopuolelta EU:n sisäpuolelle. (Kauppakamari 2023 b.)

2.3.1 Vientiselvitys

Viennistä tulee ilmoittaa Tullille vieni-ilmoituksella, ilmoitus annetaan sähköisessä muodossa. Tullin järjestelmästä lähetetään viejälle tai viejän ilmoittamalle edustajalle poistumisvahvistettu luovutus päätös. Poistumisvahvistetun luovutus päätöksen avulla viejä kykenee todentamaan myynnin arvonlisäverottomuuden verottajalle. Erittäin yleinen tilanne on, että myyjän toimeksiannosta, tavarat toimitetaan EU-alueen ulkopuolelle. Tämän kaltaisessa tilanteessa riittää, että myyjällä on hallussaan sähköinen tai tulostettu kopio poistumisvahvistetusta luovutus päätöksestä, josta tulee ilmi tavaroiden poistuminen EU-alueelta. Tilanteessa, jossa ostaja järjestää ulkopuolisen kuljetusliikkeen kautta toimituksen ulkomaille on vieni myös veroton. Kuitenkin myös edellä mainitussa tilanteessa tulee myyjän saada kopio poistumisvahvistetusta luovutus päätöksestä, edellytyksenä verottomalle kaupalle. Tämän kaltaisessa tilanteessa ei ole merkitystä, tapahtuuko vientitullaus ostajan vai myyjän nimissä. (Kauppakamari 2023 b.)

2.3.2 Vienti-ilmoittaminen

Kuten mainittu vienti-ilmoitus annetaan tullille sähköisessä muodossa, viejän haluamalla valitsemalla tavalla sanomailoituksella tai Vienti-ilmoituspalvelussa. Tietyissä tapauksissa ilmoitus on mahdollista antaa myös suullisesti. Viejä voi itse antaa vienti-ilmoituksen tai hänen valtuuttama edustaja kuten huolintayritys voi tehdä ilmoituksen Tullille. Ilmoitus viennistä on suositeltavaa antaa ennen vietävän tavaran lähettämistä, viimeistään ilmoitus tulee antaa ennen kuin tavara on poistumassa Suomesta (Tulli 2023 d.)

Vienti-ilmoitus on myös mahdollista antaa jälkikäteisilmoituksella, vietävän tavaran poistuttua jo Suomesta. Jälkikäteis-ilmoituksessa viejän tulee esittää kaikki vientiin liittyvät asiakirjat sekä vaihtoehtoinen todiste siitä, että tavara on poistunut EU:n tullialueelta. Tilanteessa, jossa vienti- tai jälkikäteistä ilmoitusta ei ole annettu voi tavaran viejälle seurata Tullin kantama virhemaksu (Tulli 2023 e.)

2.3.3 EAD

Viennin saateasiakirja eli EAD (Export Accompanying Document), on dokumentti, joka kulkee vietävän tavaran mukana aina poistumispaikalle asti. Kun viejä tai viejän valtuuttama taho ilmoittaa Tullille viennistä vienti-ilmoituksella, saavat he viennille EAD-dokumentin. (Edilex 2015.) Tulli antaa jokaiseen vientiin yksilöidyn vientitunnisteen, joka tunnetaan nimellä MRN (Movement Reference Number). Tunnisteen avulla toimitusketjun eri tahot kykenevät seuraamaan viennin tilannetta. Tulli antaa tunnistenumeron sillä hetkellä, kun kyseinen vienti on otettu käsittelyyn (Tulli 2023 g.)

Viejän tulee esittää EAD-dokumentti poistumispaikalla yhdessä vietävien tavaroiden kanssa. Tilanteessa, jossa vientitavara poistuu lento-, meri- tai rautateitse, voidaan vietävä tavara esittää Tullille sähköisellä ilmoituksella poistumispaikalta, viittaamalla Tullin antamaan yksilöityyn viitenumeroon eli MRN-tunnisteeseen. Tullin vahvistaessa vietävien tavaroiden poistumisen,

kuitataan se suoraan Tullin järjestelmään. Järjestelmä lähettää automaattisesti vienti-ilmoituksen toimittaneelle taholle, sähköisesti poistumisvahvistetun luovutus päätöksen. Kuten mainittu poistumisvahvistettu luovutus päätös toimii todennuksena Verohallinnolle arvonlisäverottomasta myynnistä. (Edilex 2015.)

2.3.4 Tullinimikkeet

Viennissä sekä tuonnissa tuotteille on ilmoitettava tullinimikkeet. Tullinimikkeet pohjautuvat nimikkeistöihin, jotka puolestaan toimivat hierarkkisen järjestelmän mukaisesti. Sovellettavia nimikkeistöjä on käytössä kolmea erilaista.

Maailmanlaajuisesti käytössä oleva nimikkeistö on 6-numeroinen Harmonoitu nimikkeistö, virallisesta nimeltään Harmonized System (HS). Kyseistä nimikkeistöä ylläpitää Maailman tullijärjestö World Customs Organization (WCO). EU:ssa tätä 6-numeroista nimikkeistöä tarkennetaan 8-numeroiseksi nimikkeistöksi, sitä kutsutaan yhdistetyksi nimikkeistöksi (Combined Nomenclature, CN). CN-nimikkeistöä sovelletaan, kun tavaraa viedään EU:n tullialueelta tai siirretään EU:n sisämarkkinoilla. Kun tavaraa tuodaan EU:n tullialueelle, on käytössä 10-numeroinen TARIC-nimikkeistö. TARIC tarkoittaa CN- sekä HS-nimikkeistöihin verrattaessa tuotteen ominaisuuksia paljon yksityiskohtaisemmin. Esimerkiksi HS-nimikkeistöön kuuluu noin 5200 erilaista nimikettä, kun TARIC-nimikkeistöön kuuluu noin 17 000–18 000 erilaista nimikettä. Suomessa TARIC-nimikkeistöä kutsutaan käyttötariffiksi.

Käyttötariffiin kuuluu erilaiset kansalliset lisäykset, jotka voivat olla esimerkiksi tuonti- tai vientirajoituksia, kiintiöitä tai lupia. Muutoin käyttötariffissa sovelletaan samoja tullitasoja, alanimikkeitä sekä nimiketkestejä kuin TARIC-nimikkeistössä (Juanto, ym., 2018, s.363.)

2.3.5 Vientiasiakirjat

Vienti-ilmoitusta annettaessa vaaditaan jonkinlainen dokumentti, jossa ilmoitetaan vietävän tavaran arvo. Tavallisesti liitettävänä dokumenttina toimii kauppalasku tai proforma. Esimerkiksi vietävästä tavarasta tai kohdemaasta

riippuvista syistä, Tulli voi vaatia myös täydentäviä asiakirjoja vientimenettelyn sitä vaatiessa. (Tulli 2023 f.)

Kauppalaskulla tai proformalla annetut tiedot toimivat yleensä perustana muille vientikaupan vaatimille asiakirjoille. Tullin suosituksien mukaisesti dokumentista, jolla vienti-ilmoitus tehdään, tulee ilmetä muun muassa seuraavia tietoja: kuljetustapa, toimituslauseke, maksuehto, myyjän tiedot täydellisenä, tullinimikkeet sekä kohdema. (Tulli 2023 f.)

Proformalla tarkoitetaan niin sanottua näennäislaskua, jolla ei ole maksuvelvoitetta, toisin kuin kauppalaskulla. Proformaa käytetään yleensä tilanteissa, joissa vienti ei ole kaupallista, esimerkiksi jälki- tai takuutoimituksissa. Proforman tiedot ovat vaatimuksiltaan samanlaiset kuin tavallisessa kauppalaskussa. (Tulli 2023 f.)

2.3.6 Toimituslausekkeet

Tavaroiden toimittamiseen vaaditaan toimituslauseke, joka määrittelee vastualueet sekä asettaa veloitteet myyjän sekä ostajan välille. Eri toimitusehdoilla vastualueet vaihtelevat. Toimituslausekkeiden avulla kyetään ymmärtämään kaupankäynnin osapuolien veloitteita. Toimituslauseke pitää sisällään määritelmän toimenpide-, kustannus- sekä vaaranvastuusta kaupanteossa. Toimenpidevastuun avulla ymmärretään esimerkiksi veloitteita kuljetussopimuksesta sekä tuonti- tai vientikustannuksista. Kustannusvastuu puolestaan ilmaisee eri toimenpiteistä aiheutuvien kustannuksien korvaamista, olivat kustannukset sitten ennalta odotettuja tai yllättäviä. Vaaranvastuuseen kuuluvat kaikki toimitukseen liittyvät riskit, kuten tuhoutuminen tai vahingoittuminen. Toimituslauseke tuo voi tuoda lisää kustannuksia niin myyjälle kuin ostajalle, tämän vuoksi toimitusehto tulee huomioida ennen lopullisen sopimuksen tekemistä (Railas 2020, 25.)

Toimituslausekkeet asettavat myös vastuut vientiselvityksien tekemiseen sekä tullien maksamiseen vientikaupassa. Ennen kaupankäyntiä on hyvä tiedostaa omat sekä toisen osapuolen vastualueet, jotta kaupankäynti olisi

mahdollisimman sujuvaa. Vaikka kaupankäynnin toinen osapuoli hoitaa kuljetuksen, ei välttämättä tarkoita, että he maksaisivat kohdemaan tullit. (Railas 2020, 117.)

3 Alustoimitukset yleisesti

Alustoimituksilla tarkoitetaan tavarankäynnin aluksiin, jotka sijaitsevat EU:n tullialueen sisäpuolella. Mikäli tavarankäynnin lopullisena vastaanottajana toimii esimerkiksi varustamo, telakka tai jokin muu aluksen rakentamiseen kuuluva urakoitsija, ei alustoimitusmenettelyä voi hyödyntää. Mikäli tuote myydään EU:n ulkopuolella sijaitsevaan alukseen, sovelletaan normaalia sähköistä vienti-ilmoitusta. Ilmoittaminen voidaan tehdä myös suullisesti, mikäli vietävän tuotteen arvo on enintään 1000 euroa sekä paino alle 1000 kiloa.

Alustoimituksien piiriin kuuluvat alukset, jotka toimivat ammattimaisessa kansainvälisessä liikenteessä, joko vesi- tai ilmaliiikenteessä. Alustoimitusta hyödyntäen käyty kauppa on verotonta (Kauppakamari 2023 a.)

Etuus kuitenkin koskee vain seuraavia tuotteita:

- Varaosat sekä varusteet
- Poltto- sekä voiteluaineet
- Matkustajille myyntitarkoitukseen hankitut tuotteet
- Aluksen henkilökunnan tai matkustajien kulutukseen tarkoitettut tuotteet

Arvonlisäverolaissa alustoimituksien verottomuudesta on kerrottu arvonlisäverolain 29.12.1994/1486 kohdassa 70§, alakohdissa 6 ja 8.

6) ilma-aluksen, sen varaosan tai varusteen myynti taikka tavarankäynnin ilma-aluksen varustamiseksi sellaisen elinkeinonharjoittajan käyttöön, joka maksua vastaan harjoittaa pääasiallisesti kansainvälistä lentoliikennettä; (22.12.2009/1359) (Finlex 2023.)

8) tavarankäynnin ammattimaisessa kansainvälisessä liikenteessä olevan vesi-aluksen varustamiseksi. (22.12.2009/1359) (Finlex 2023.)

Myös Euroopan unionin määrittelemässä arvonlisäverodirektiivissä 2006/112/EC artiklassa 148 on säädetty jäsenmaiden vapautettavan verosta seuraavia liiketoimia:

a) Tavarantoimitus vesialuksien polttoaineiden sekä varastojen täydentämistä varten, mikäli kyseessä on avomeriliikenteessä käytettävät vesialukset, jotka kuljettavat matkustajia korvausta vastaan tai joita käytetään kaupallisessa ja teollisessa toiminnassa. Meripelastukseen, avustukseen sekä rannikkokalastukseen käytössä olevat alukset kuuluvat myös tämän piiriin, pois lukien rannikkokalastusaluksien varastojen täydennykset.

b) Tavarantoimitus polttoaineen tankkausta sekä varastojen täydennyksiä varten, alanimikkeistöön 89061000 kuuluville sota-aluksille, mitkä lähtevät jäsenvaltion ulkopuolella sijaitsevaan satamaan tai ankkuripaikkaan.

c) A-kohdassa mainittujen eri aluksien luovutukset, muutostyöt, korjaukset, huollot sekä vuokraukset. Myös mainittuihin aluksiin kuuluvien tai käytössä olevien varustuksien luovutukset, vuokraukset, korjaukset sekä huollot.

d) Muita kuin c-kohdassa mainittuja palveluiden suorituksia, jotka palvelevat suoraan a-kohdassa mainittujen merialuksien tai niiden kuorman välittömiä tarpeita.

e) Tavarantoimitus ilma-aluksien polttoaine tankkausta ja varastojen täydennyksiä varten lentoyhtiöille, joiden alukset käyttävät pääasiallisesti kansainvälistä vastikkeellista liikennettä.

f) E-kohdassa mainittujen ilma-aluksien luovutukset, korjaukset, huollot, vuokraukset sekä muutostyöt. Myös mainittuihin aluksiin kuuluvien tai käytössä olevien varustuksien luovutukset, vuokraukset, korjaukset tai huollot.

g) Muita kuin f-kohdassa mainittuja palveluiden suorituksia, jotka palvelevat suoraan a-kohdassa mainittujen ilma-aluksien tai niiden kuorman välittömiä tarpeita.

(Eur-Lex 2023.)

Yhteisötavaroiden alustoimituksissa on myös noudatettava vienti-ilmoitus menettelyä koskevia muodollisuuksia. Ennen aluksen lähtemistä tulee tullille antaa sähköinen vientitulli-ilmoitus, tätä sovelletaan kaikissa tavanomaisen menettelyn tilanteissa. (Kauppakamari 2023 a.)

3.1 Poistumisvahvistus

Alukselle toimitettu tavara sekä siihen kuuluvat saateasiakirjat esitetään kohde aluksen vastaanottajalle, joka allekirjoittaa asiakirjat tavaroiden vastaanottamisesta. Allekirjoituksen lisäksi kuittauksesta tulee ilmetä nimenselvennys sekä allekirjoittajan asema yrityksessä. Alustoimittajan vastuulla on huolehtia allekirjoitetun dokumentin säilyttämisestä. (Tulli 2023 h.)

Veroviranomainen sekä Tullin jälkitarkastus vaativat allekirjoitetut saateasiakirjat, tavarantoimituksen todisteeksi. Erikseen pyydettyä, alustoimittajan on myös mahdollista saada kopio poistumisvahvistetusta luovutus päätöksestä kirjanpitoonsa. Alustoimituksista on myös mahdollista antaa sähköisiä poistumisilmoituksia. Yksinkertaisluvan haltijan tulee liittää allekirjoitettu saateasiakirja kirjanpitoonsa (Tulli 2023 h.)

Mikäli tavara toimitetaan toisen EU-maan satamaan, jossa kohdealue sijaitsee, voi sanomailmoittaja sekä tunnistaunut netti-ilmoittaja saada poistumisvahvistetun luovutus päätöksen esittäessä viennin saateasiakirjan kyseisen EU-maan tullille. Tunnistautumattomalle netti-ilmoittajalle ei lähetetä poistumisvahvistettua luovutus päätöstä automaattisesti, vaan sitä täytyy pyytää Tullilta tarvittaessa. (Tulli 2023 h.)

4 Auramarinen alustoimitusprosessi

Kappaleessa on käyty läpi prosessi, jota Auramarine käyttää alustoimituksien laatimiseen opinnäytetyön kirjoitushetkellä. Alustoimituksissa on poikkeavuuksia, jotka voivat aiheutua esimerkiksi asiakkaiden erilaisista tarpeista. Tämän kappaleen tarkoituksena on luoda lukijalle kokonaiskuva alustoimitusprosessista, jonka avulla prosessin eri osa-alueita kyetään tulevaisuudessa nopeuttamaan tai automatisoimaan manuaalisen työn vähentämiseksi. Kuvaus on luotu logistiikkaosastolle kuuluvista vastuualueista.

4.1 Alustoimitus vientiselvitysprosessi

Tämä kappale etenee edellä annetun prosessikaavion mukaisesti. Kaavion avulla prosessi on pyritty kertomaan mahdollisimman pelkistetysti, mahdollisimman selkeän kokonaiskuvan luomiseksi.

Alustoimitusprosessi käynnistyy, kun Auramarine vastaanottaa ostotilauksen, jossa täyttyvät alustoimituksen vaatimukset. Toiminnanohjausjärjestelmän avulla toimitukselle luodaan pakkalista sekä kauppalasku, mikäli toimitukseen liittyy maksusitoumus. Mikäli toimitukseen ei liity maksusitoumusta, siihen tehdään proforma lasku, niin kuin esimerkiksi takuulähetyksissä.

Alustoimitusta luodessa, toiminnanohjausjärjestelmästä hyödynnetään yleensä vain kolmea eri näkymää. Näkymät ovat myyntitilaus, toimitus sekä lasku. Eri näkymistä tulee täyttää sekä tarkastaa lähetyksen kannalta oleellisia tietoja. Jokaiselle muodostuu omanlainen tapa täyttää sekä tarkistaa tiedot, seuraavaksi on esitetty yksi tapa prosessin läpikäyntiin.

1. Myyntitilaus

Myyntitilaukselta tarkistetaan tilaajan-, laskutus-, sekä toimitusosoite, tullinimikkeet, alkuperämaat sekä asetetaan toivottu toimituspäivä. Asiakas tietokortin takaa on myös hyvä tarkistaa mahdollisten poikkeuksien varalta. Esimerkiksi liittyen laskutukseen tai vientiselvityksien lähettämiseen.

2. Toimitus

Toimitusnäköymästä tarkistetaan toimitusehto, toimitustapa, toimituspaikka, pakkaustiedot sekä todellinen toimituspäivämäärä. Todellista toimituspäivämäärää verrataan toivottuun toimituspäivään, jolloin on huomioitava, lähteekö tilaus ajallaan vai myöhässä. Näiden tietojen pohjalta luodaan toimitukselle pakkalista.

Pakkalista tallennetaan M-Filesiin, josta siitä luodaan metatietoihin perustuva kansio, johon tallennetaan kaikki toimitukseen liittyvät dokumentit. Kansiolle annetaan toimituksen viitenumerot, jotta se kyetään helposti löytämään. Kansion kuvaus osioon kirjoitetaan tulostusohjeet varastolle, sekä tarvittaessa muita tarvittavia oleellisia tietoja.

Kansiolle annetaan metatietoja, joiden avulla kyseiselle toimitukselle liittyvät dokumentit ovat helppo löytää. Kuvaus kohtaan on kirjoitettu tulostusohjeet varastoa varten. Ohjeiden jälkeen voi myös kirjoittaa, mikäli toimitukseen liittyy joitain poikkeuksia, joita muiden henkilöiden olisi hyödyllistä lähetyksestä tietää.

3. Lasku

Laskutus suoritetaan toimitusnäkyvän kautta, jonka jälkeen voidaan avata laskunäkymä. Laskunäkymästä tullaan tarkastamaan sekä täydentämään seuraavia asioita:

- toimituspaikka sekä kohdema
- lausekkeen lisäys laskulle, josta ilmenee laivan nimi sekä ilmoitus alustoimituksesta
  - o Lauseke alustoimitukselle voi esimerkiksi olla ” Ship's Spares in Transit for M/V / M/T (Aluksen nimi) - 0 % VAT for delivery on board of a sea going vessel.”
- tiliöinnit
- lisätä mahdolliset rahtikulut sekä asettaa rahtien kuluhinta
  - o Kuluhinnalla tarkoitetaan summaa, jonka Auramarine maksaa rahdeista
- tulostaa lasku sekä tallentaa se kyseiselle toimitukselle kuuluvaan kansioon M-Filesiin
- Kansion tietokorttiin kirjoitetaan laskun numero, joka linkittää laskun kyseiselle toimitukselle

Tilanteessa, jossa Auramarine tilaa rahdin asiakkaan puolesta, rahtikustannus lisätään kauppalaskulle. Rahdin kuluhinta laitetaan ylös myynnille kuuluvalla keräilylistalle sekä rahtikustannuksen taakse kuluhintana. Keräilylistan kierto voidaan muuttaa samalla pakatusta laskutetuksi. Rahtikirjaan on suositeltavaa saada indikaatio lähetyksen olevan alustoimitus, tämä voidaan antaa esimerkiksi lausekkeella ”Ship's Spares in Transit”. Rahtien varauksen jälkeen, rahtikirja sekä osoitetarra tallennetaan M-Filesiin tehtyyn kansioon. Rahtikirjan numero kirjoitetaan myös kansion tietokorttiin. Alla olevaa kaaviota seurattaessa, ”Alustoimitus” kohdan vaatimukset ovat nyt täytetty, seuraavaksi edetään vientiselvitys toimeksiannon lähettämiseen.

Lähetykseen tulee lähettää toimeksianto alustoimitusvientiselvitykseen, tämä lähetetään sähköpostitse huolitsijalle. Toimeksianto viestissä ilmoitetaan seuraavia tietoja: rahtikirjan sekä myynnin numero, laivan tiedot sekä vastaanottajan tai tilaajan sähköpostiosoite. Sähköpostiin laitetaan liitteeksi rahtikirja, kauppalasku sekä laivan tietokortti.

Huolitsija toimittaa annetut tiedot Tullille ja samalla avaa alustoimitusviennin. Huolitsija saa tullilta EAD-dokumentin, josta lähettää myös kopion Auramarinelle sekä aiemmin ilmoitettuun sähköpostiosoitteeseen.

EAD-dokumentti tallennetaan M-Filesiin, toimitukselle tehtyyn kansioon.

Auramarine lähettää EAD dokumentin asiakkaalle sekä vastaanottajalle uudelleen, muistuttaakseen viennin sulkemisesta. Toimenpide ei ole pakollinen, vaan todettu edesauttavan vientien sulkemista. Kaaviossa tämä kohta on alleviivattuna, koska tämä osa prosessia olisi automatisoitavissa.

Muistutusviestin lähettämiseen kuluu pitkällä aikavälillä huomattava määrä työaikaa, joka kyettäisiin kohdentamaan paremmin. Toimenpiteen automatisointi vähentäisi huomattavasti myös päivittäistä sähköpostivirtaa.

Kun lähetys on toimitettu ilmoitettuun paikkaan, alkaa viennin sulkeminen osio kaavion mukaisesti. Sulkemiseen on kaksi eri vaihtoehtoa, toisessa asiakas itse huolehtii viennin sulkemisen ja toisessa asiakas toimittaa Auramarinelle vaihtoehtoiset todisteet alukseen toimittamisesta. Tilanne, jossa asiakas itse sulkee viennin, on huomattavasti tehokkaampi tapa Auramarinelle. Asiakkaan täytyy esittää viennin saateasiakirjat kohdemaan tullille, sekä osoittaa että lähetys on menossa alukseen. Tullin hyväksyessä alukseen toimituksen antavat he viennille poistumisvahvistetun luovutus päätöksen.

Kuten mainittu toinen vaihtoehto on, että loppuasiakas toimittaa laivan henkilökunnan allekirjoittamat todisteet alukseen toimituksesta. Kuitatuista dokumenteista tulee käydä ilmi vastaanottajan allekirjoitus, nimenselvennys sekä asema yrityksessä. Allekirjoitusten lisäksi pyydetään päivämäärä, jolloin lähetys on vastaanotettu aluksessa. Tärkeää on, että allekirjoitetuista dokumenteista kyetään näkemään vastaanotetun lähetyksen tiedot.

Pyydetessä allekirjoitettuja dokumentteja, alukset saattavat toimittaa dokumentin, jossa on koonti kaikista vastaanotetuista lähetyksistä, koonnilta yhden tietyn lähetyksen löytäminen saattaa tuottaa ongelmia niin lähettäjälle kuin tullille. Tämän takia allekirjoitukset pyydetään Auramarinen omille dokumenteille tai EAD dokumentille, josta toimitus on helposti yhdistettävissä tiettyyn vientiin. Kun Auramarine saa allekirjoitetut dokumentit, ne lähetetään Tullille, joka antaa viennille poistumisvahvistetun luovutuspäätöksen.

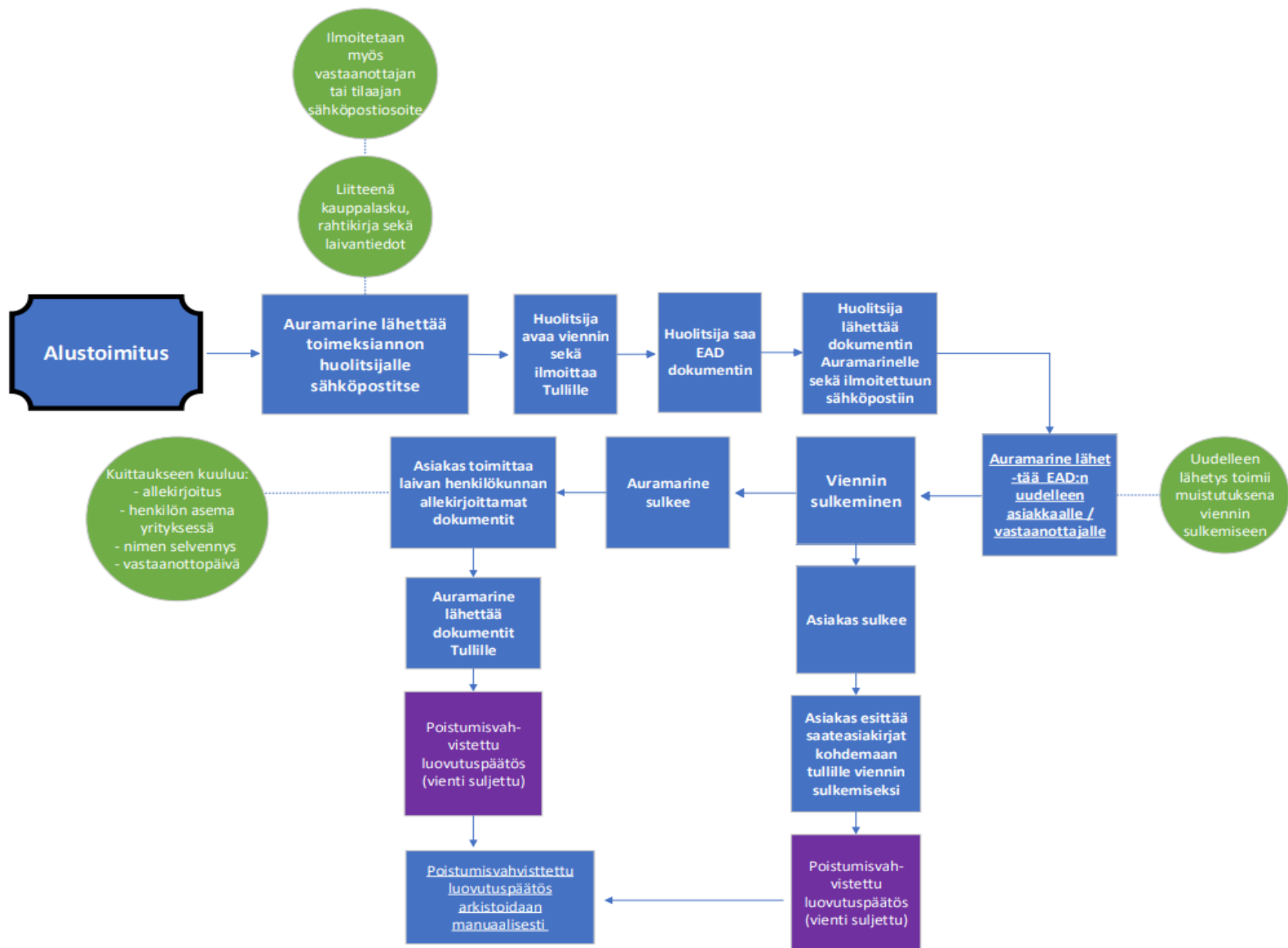
Kun Auramarine on vastaanottanut poistumisvahvistetun luovutuspäätöksen, eli tilanne kun vienti on suljettu. Lähettäjän vastuulla on arkistoida luovutuspäätökset verotuksellisista syistä. Luovutuspäätös on vastaanotettu sähköpostitse ja se arkistoidaan manuaalisesti sieltä M-Filesiin. M-Filesin lähetyksidokumentti kansion metadata tiedoissa on kohta "Luovutuspäätös saatu", jonka kierto muutetaan "Kyllä" tilaan. Kaaviossa tämä kohta on myös alleviivattuna, sillä se voitaisiin myös automatisoida, työajan tehostamiseksi.

4.2 Järjestelmät

Tällä hetkellä käytössä olevat ohjelmat ovat erittäin toimivia, mutta ohjelmien ongelma on niiden yhteen sovittaminen. Datan siirtäminen toisesta ohjelmasta toiseen luo ongelmia automaatiolle. Esimerkiksi poistumisvahvistettua luovutuspäätöstä ei kyetä suoraan arkistoimaan Outlookista M-Files tietokantaan.

Vientiselvityksien tekemiseen voitaisiin esimerkiksi alkaa käyttää NShift alustaa tai muuta vastaavaa ohjelmaa, jolla tiedon siirto lähettäjältä huolitsijalle toimisi huomattavasti sulavammin. Seuraavassa osiossa olen kysynyt Auramarinen käyttämiltä huolitsijoilta ohjelmia, joita he käyttävät vientiselvityksien tekemiseen. Tätä kautta Auramarinen on helpompi tulevaisuudessa valita heille optimaalisin ohjelma tiedon siirtoa varten.

Kaava 1. Alustoimitus prosessikaavio.

5 Huolitsijoiden näkemykset viennistä

Osana opinnäytetyötä toteutetaan huolitsijoiden haastattelu, joka on toteutettu sähköpostitse sekä kasvotusten. Haastattelun tarkoituksena on kartoittaa huolitsijoiden näkemyksiä alustoimituksista sekä viennistä yleisesti.

Haastatteluiden avulla myös Auramarinen käsitys keskeisistä haasteista paranee. Liitteessä 1. mainitut kysymykset ovat toimineet keskustelua ohjaavina sekä aihetta rajaavina esimerkkeinä, jonka vuoksi suoria vastauksia yksittäisiin kysymyksiin ei ole.

5.1 X-WK Logistics Oy

X-WK Logistics Oy:n haastattelusta ilmeni monia yleiseen vientiin liittyviä haasteita sekä kompastuskiviä. Haastattelu tapahtui kasvotusten X-WK Logisticsin tiloissa 08.06.2023. Mukana olivat X-WK Logisticsin kolme työntekijää.

Lähtökohtaisesti eri EU-maiden tullien välillä vallitsevat yhteiset direktiivit, joiden avulla heidän tulisi välittää tietoa sekä keskustella toisilleen. EU-tasolla asetetut yhteiset säädökset eivät toimi niin kuin niiden kuuluisi, ongelmaksi muodostuu tiedonkulun puutteellisuus. (Henkilökohtainen tiedonanto 08.06.2023.)

Tullikoodeksia sovelletaan eri tavoin lähes jokaisessa jäsenmaassa. Koodeksin soveltamista vaikeuttavat entisestään maiden itse laatimat säädökset sekä kulttuurierot. Kulttuurieroilla voidaan tarkoittaa esimerkiksi tarkkaavaisuutta sekä huolellisuutta niin viitteiden kohdistamisessa tai dokumenttien laatimisessa. Muun muassa edellä mainitut asiat johtavat siihen, että moniin vienteihin on mahdotonta saada poistumisvahvistettua luovutus päätöstä. (Henkilökohtainen tiedonanto 08.06.2023.)

Ymmärrys toimitusketjun eri osapuolien vastuualueista sekä toimenkuvista helpottaisi yhteistyötä sidosryhmien kanssa. Esimerkiksi laivan agentilla ei välttämättä ole ymmärrystä siitä, minkälaisia vaatimuksia esimerkiksi Tulli tai

verohallinto asettaa huolitsijalle tai myyjälle. Yksinkertaisuudessaan vuorovaikutus sidosryhmien välillä tulisi olla huomattavasti aktiivisempaa. (Henkilökohtainen tiedonanto 08.06.2023.)

Aluksilta vaihtoehtoistodisteiden saaminen on lähtökohtaisesti hyvin hankalaa. Alustoimituksia varten annetaan aluksen agentin yhteystiedot, joka toimittaa lähetyksen alukseen. Ellei agentti itse sulje vientiä kohdemaan tullin kanssa, voi vaihtoehtoistodisteiden saaminen olla hyvin hankalaa. Tätä helpottaisi kohdealuksen yhteystietojen saaminen. (Henkilökohtainen tiedonanto 08.06.2023.)

5.2 FedEx

Fedex vastasi annettuihin kysymyksiin sähköpostia käyttäen. Fedexille alustoimituksista aiheutuvat haasteet vaikuttavat olevan hyvin samanlaisia, verrattuna X-WK Logistics Oy:n antamiin vastauksiin.

Tullille vienti-ilmoitukset annetaan sähköisesti ja EAD-dokumentit toimitetaan sähköpostin avulla. Tämän vuoksi FedEx ei näe hyödylliseksi käyttää erillistä rajapintaa EAD-dokumenttien välittämiseksi, sillä ne joudutaan joka tapauksessa sulkemaan manuaalisesti Tullin kanssa. Ongelmana alustoimituksissa FedExin mukaan on kommunikointi viejän sekä lähetyksen lopullisen toimittajan tai vastaanottajan välillä, lopullisella vastaanottajalla tarkoitetaan kohteena olevaa alusta. Alukseen lähetystä toimittavan tahon tulisi huolehtia, että EAD-dokumentti toimitetaan alukseen lähetyksen mukana. EAD-dokumenttiin vaaditaan alukselta kuittaus sekä leima, joka täytyisi toimittaa viejälle tai huolitsijalle. Näin viennit saataisiin päätettyä manuaalisesti Suomen Tullin kanssa (K. Toikka, henkilökohtainen tiedonanto 02.05.2023).

Mikäli viejällä on tiedossa lopullisen kuljetusliikkeen tai kohde aluksen yhteystiedot, olisi tehokkaampaa toimittaa EAD-dokumentti suoraan heille sekä odottaa kuittausta sitä kautta. Alustoimituksien vienti-ilmoitusten poistumisvahvistuksia seurataan säännöllisesti (K. Toikka, henkilökohtainen tiedonanto 02.05.2023).

5.3 DHL International GmbH

DHL Express vastasi myös annettuihin kysymyksiin sähköpostitse. Ongelmatilanteet vaikuttavat olevan hyvin samanlaisia kaikilla huolitsijoilla, liittyen vientiselvityksien sulkemiseen.

DHL Express hyödyntää vientiselvityksien laatimiseen kolmannen osapuolen tarjoamaa tullausohjelmaa. Poistumispaikkojen hakemiseen hyödyntävät EU komission sivustoa. Pääsääntöisesti DHL:n asiakkaat lähettävät alustoimituksiin liittyvät dokumentit sähköpostitse, jonka pohjalta viennit avataan.

Vientidokumentit välitetään eri sidosryhmille sähköpostitse, lomakkeet sekä dokumentit tallennetaan sisäiseen arkistoon ja sen avulla sisäiseen lähetyksien seurantaohjelmaan. Kuten muillakin haastateltavilla huolitsijoilla, myös DHL:llä ongelmana on saada vienteihin poistumisvahvistusta, mikäli poistumiskoimipaikka sijaitsee jossain muussa EU:n maassa kuin Suomessa. Tämä aiheuttaa sen, että poistumisvahvistettujen luovutuspäätöksen perään joudutaan jatkuvasti kyselemään tai hakemaan ne manuaalisesti vaihtoehtoisilla todisteilla Suomen Tullilta (K. Vuontoniemi-Koski, henkilökohtainen tiedonanto 18.08.2023).

Kaikkia vientilähetyksiä DHL seuraa säännöllisesti tullausohjelmansa avulla. Mikäli vienti ei ole noin kuukauden sisällä päivittynyt heidän järjestelmäänsä, ovat he yhteydessä asiakkaaseen selvittääkseen lähetyksen tilannetta (K. Vuontoniemi-Koski, henkilökohtainen tiedonanto 18.08.2023).

6 Kehitysideat

Kuten aiemmin mainittu prosessikaavion yhteydessä, Auramarinen alustoimitus prosessissa on osioita, joita kyettäisiin automatisoimaan. Kuitenkaan kovinkaan moneen vaiheeseen viejä ei pysty vaikuttamaan, sillä valtaosa vientiä on kuitenkin eri sidosryhmien vastuulla. Nämä esimerkit automatisoinnista, jotka ovat annettu alustoimitusprosessia läpi käydessä, olisivat hyödyllisiä sekä työtunteja säästäviä toimenpiteitä. Tämänhetkisillä järjestelmillä se ei kuitenkaan ole mahdollista.

EAD-dokumenttien arkistointi sekä uudelleen lähettäminen vaatii joka päivä manuaalisen läpikäymisen sekä lähettämisen. Tästä aiheutuva työn määrä on erittäin päiväkohtaista, joka vaihtelee jatkuvasti. Mikäli tämä vaihe kyettäisiin toteuttamaan jollain muulla tavalla, pystyttäisiin siten säästämään työtunteja sekä vähentämään jo ennestään suurehkoa sähköpostivirtaa.

Poistumisvahvistettujen luovutuspäätöksien arkistointiin tarvitaan myös erilainen menettelytapa. Niiden manuaalisesti arkistointi sekä kuittaaminen järjestelmään, vaatii työtunteja samalla tavalla kuin EAD-dokumenttien uudelleen lähettäminen.

Mahdollinen vaihtoehto olisi hyödyntää kolmansien osapuolien tarjoamia rajapintoja dokumenttien luomiseen. Näiden alustojen avulla kyettäisiin luomaan lähetykselle tarvittavat dokumentit sekä välittää ne toimitusketjun eri osapuolille, ilman manuaalisia toimenpiteitä. Maa- sekä asiakaskohtaiset eroavaisuudet jouduttaisiin kuitenkin vielä manuaalisesti dokumenteille syöttämään, mutta isoa kuvaa tarkastellessa manuaalisen työn määrä vähentyisi huomattavasti. Esimerkki tämän kaltaisesta alustasta on muun muassa nShift (entinen Unifaun).

7 Yhteenveto

Alustoimitus vientimenettelynä on huomattavasti haastavampi, verrattaessa muihin vientimuotoihin. Suurimmaksi haasteeksi muodostuu kommunikaatio eri tahojen välillä, jonka kautta erinäiset velvollisuudet sekä vaatimukset unohtuvat. Lisähaastetta tuovat aikataulut, jotka ovat erittäin tiukat aluksien pysähtyessä vain tiettyinä ajankohtina. Aikataulut sekä vientimuodon haasteellisuus aiheuttaa myös huolintayrityksille vaikeuksia vientien sulkemiseen, mikäli laivan agentit eivät niitä sulje.

Opinnäytetyön tekeminen oli minulle mieluista, sillä sain tehdä omasta työkuvastani laajan kirjallisen esityksen. Tämä auttoi minua oppimaan uusia asioita työstäni sekä kyseenalastamaan erilaisia käytössä olevia toimintatapoja, joita ilman tätä opinnäytetyötä tuskin olisin tullut ajatelleeksi. Toimeksiantajani saa myös käyttöönsä opinnäytetyöni, jota voi tulevaisuudessa hyödyntää kouluttaessa uutta henkilöstöä laatimaan alustoimitusvaraosalähetyksiä.

Lähteet

Edilex 2015. Vientikaupan arvonlisäverotus. Viitattu 23.03.2023.

https://www.edilex.fi/verohallinnon_ohjeet/2010_0102.html

Eduskunta 2023. Euroopan unioni. Viitattu 14.03.2023.

<https://www.eduskunta.fi/FI/naineduskuntatoimii/kirjasto/aineistot/eu/Sivut/default.aspx>

Eur-Lex 2023. Neuvoston Direktiivi 2006/112/EY. Viitattu 21.09.2023.

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=CELEX%3A32006L0112&qid=1695312943169>

Finlex 2023. Kansainväliseen kauppaan liittyvät verottomuudet. Viitattu 21.09.2023.

<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1993/19931501#V62>

Juanto, L.; Punavaara, A. & Saukko, P. 2018. Arvonlisäverotus ja muu kuluverotus. Alma Talent Oy.

https://turkuamk.finna.fi/Record/turkuamk_electronic.995143397205970?sid=2909108440

Juuti, P. & Puusa, A. 2020. Laadullisen tutkimuksen näkökulmat ja menetelmät. Gaudeamus Oy.

<https://www.ellibslibrary.com/book/9789523456167>

Kauppakamari 2023 a. Alustoimitusmenettelyt. Viitattu 28.03.2023.

[https://kauppakamaritieto.fi/tietopalvelut/teos/ulkomaankaupan-kuljetus-huolinta-ja-tullaus#/kohta:E\(\(20\)Kolmansien\(\(20\)maiden\(\(20\)kauppa\(:E11\(\(20\)TULLAUSTOIMINTAAN\(\(20\)LIITTYV\(\(c4\)\)\(\(20\)LAINS\(\(c4\)\)\(\(c4\)D\(\(c4\)NT\(\(d6\)\):11.7\(\(20\)Muita\(\(20\)erityism\(\(e4\)\)\(\(e4\)r\(\(e4\)yksi\(\(e4\)\):11.7.23\(\(20\)Alustoimitusmenettelyt](https://kauppakamaritieto.fi/tietopalvelut/teos/ulkomaankaupan-kuljetus-huolinta-ja-tullaus#/kohta:E((20)Kolmansien((20)maiden((20)kauppa(:E11((20)TULLAUSTOIMINTAAN((20)LIITTYV((c4))((20)LAINS((c4))((c4)D((c4)NT((d6)):11.7((20)Muita((20)erityism((e4))((e4)r((e4)yksi((e4)):11.7.23((20)Alustoimitusmenettelyt)

Kauppakamari 2023 b. Tavarán myynti EU:n ulkopuolelle. Viitattu 28.03.2023.

[https://kauppakamaritieto.fi/tietopalvelut/teos/alv#/kohta:J.\(\(20\)Ulkomaantoinin not\(:J2\(\(20\)TAVARAN\(\(20\)MYYN TI\(:2.5\(\(20\)Tavarán\(\(20\)myynti\(\(20\)asennettu na\(\(20\)Suomesta\(\(20\)toiseen\(\(20\)EU-valtioon](https://kauppakamaritieto.fi/tietopalvelut/teos/alv#/kohta:J.((20)Ulkomaantoinin not(:J2((20)TAVARAN((20)MYYN TI(:2.5((20)Tavarán((20)myynti((20)asennettu na((20)Suomesta((20)toiseen((20)EU-valtioon)

Nyrhinen, R., Hyttinen P. & Lamppu, K. (2019). Arvonlisäverotus käytännössä. (12., uudistettu painos). Alma Talent Oy.

https://turkuamk.finna.fi/Record/turkuamk_electronic.995249717205970

Railas, L. 2023. Incoterms 2020. Hansaprint Oy.

https://turkuamk.finna.fi/Record/turkuamk_electronic.995593906705970

Valli, R., 2018. Ikkunoita tutkimusmetodeihin 1. 5., uudistettu painos. Ps-Kustannus.

<https://www.ellibslibrary.com/book/9789524515160>

Sirpomaa, P.; Tannilla, P. 2014. Arvonlisäverotus käytännönläheisesti. Bookwell Oy.

https://turkuamk.finna.fi/Record/turkuamk_electronic.993290267205970

Tulli 2023 a. Miksi Intrastat tietoja kerätään? Viitattu 18.03.2023.

<https://tulli.fi/intrastat/miksi-intrastat-tietoja-kerataan>

Tulli 2023 b. Intrastat. Viitattu 18.03.2023.

<https://tulli.fi/intrastat>

Tulli 2023 c. Kuka on Intrastat tietojen ilmoittaja? Viitattu 18.03.2023.

<https://tulli.fi/intrastat/kuka-on-intrastat-tietojen-ilmoittaja>

Tulli 2023 d. Vienti-ilmoittaminen. Viitattu 18.03.2023.

<https://tulli.fi/yritysasiakkaat/vienti/vienti-ilmoittaminen>

Tulli 2023 e. Jälkikäteinen ilmoitus. Viitattu 18.03.2023.

<https://tulli.fi/yritysassiakkaat/vienti/jalkikateinen-ilmoitus>

Tulli 2023 f. Vienti-ilmoituksen liiteasiakirja. Viitattu 18.03.2023.

<https://tulli.fi/-/vienti-ilmoituksen-liiteasiakirjat>

Tulli 2023 g. MRN-hakupalvelu. Viitattu 23.03.2023.

<https://tulli.fi/asiointi-info/haku-ja-kyselypalvelut/mrn-hakupalvelu>

Tulli 2023 h. Poistumisen vahvistaminen. Viitattu 28.03.2023.

<https://tulli.fi/yritysassiakkaat/vienti/poistumisen-vahvistaminen>

Vero 2023 a. Vientikaupan arvonlisäverotus. Viitattu 21.03.2023.

https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/48667/vientikaupan_arvonlisaverotu2/

Vero 2020 b. Ulkomaankauppa EU-maiden välillä. – yhteisökauppa. Viitattu 2.3.2023.

<https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/verot-ja-maksut/arvonlisaverotus/ulkomaankauppa/yhteisokauppa/>

Vero 2020 c. Arvonlisäverotus - Mikä arvonlisävero on? Viitattu 14.03.2023.

<https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/verot-ja-maksut/arvonlisaverotus/mika-arvonlisavero-on/>

Kysymyksiä huolitsijoille

1. Mitä ohjelmia hyödynnätte vientiselvityksien, erityisesti alustoimituksien laatimiseen?
2. Mitä ohjelmia käytätte dokumenttien välittämiseen (esimerkiksi EAD), niin asiakkaalle kuin muille sidosryhmille?
3. Minkälaisia ongelmatilanteita olette kohdanneet alustoimituksissa?
4. Mitä ohjelmia toivoisitte asiakkaidenne käyttävän, sujuvoittaaksenne vientiselvitysprosessia?
5. Kuinka seuraatte alustoimituksien sulkemista?